

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci navrhovatele: **předseda Krajského soudu v Ústí nad Labem**, se sídlem Národního odboje 1274, Ústí nad Labem, proti kárně obviněnému soudci: **JUDr. R. D.**, soudce Okresního soudu v Teplicích, zast. JUDr. Václavem Vlkem, advokátem, se sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8, v řízení o námitce podjatosti členky kárného senátu JUDr. Milady Šámalové, vznesené kárně obviněným soudcem ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 5/2014,

t a k t o :

Členka kárného senátu Nejvyššího správního soudu ve věcech státních zástupců 16 Kss, zástupkyně předsedy tohoto senátu JUDr. Milada Šámalová, **je vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného pod sp. zn. 16 Kss 5/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem ze dne 25. 8. 2014, projednávaným u Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného, se navrhovatel domáhá uložení kárného opatření kárně obviněnému soudci Okresního soudu v Teplicích JUDr. R. D. v podobě důtky. Podle navrhovatele se kárně obviněný dopustil kárného provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů tím, že ve spisu Okresního soudu v Teplicích vedeného ve vazební věci pod sp. zn. 2 T 167/2012, bez ověření doby trvání vazby, učinil úkon, jímž dal pokyn soudní kanceláři, aby uvedený trestní spis byl odeslán soudnímu znalci, v důsledku čehož oddálil zjištění toho, že obžalovaný P. J., nar. X, jehož se trestní věc týkala, byl již v daný okamžik držen ve vazbě nad rámec maximální zákonné doby; tímto jednáním tak soudce zapříčinil, že celková doba, po kterou byl obžalovaný držen nezákonně ve vazbě, činila 20 dní.

Kárně obviněný soudce vznesl v podání ze dne 8. 9. 2014 námitku podjatosti zástupkyně předsedy kárného senátu zdejšího soudu ve věcech soudců JUDr. Milady Šámalové. Svou námitku kárně obviněný odůvodnil tím, že JUDr. Miladu Šámalovou pojil s kárným navrhovatelem JUDr. Milanem Kohoutkem dlouholetý pracovní vztah, neboť byla v minulosti předsedkyní senátu i místopředsedkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem, a to v době, kdy navrhovatel byl předsedou Krajského soudu v Ústí nad Labem. Místopředsedkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem byla JUDr. Milada Šámalová i v době, kdy kárně obviněný byl soudcem Krajského soudu v Ústí nad Labem, tudíž JUDr. Milada Šámalová byla jeho přímou nadřízenou. I po přeložení JUDr. Milady Šámalové k Nejvyššímu soudu je tato nadále v kontaktu se soudci severočeské justice včetně navrhovatele, jakož i s Mgr. Ondřejem Peřichem, místopředsedou Krajského soudu v Ústí nad Labem, který má být v tomto řízení vyslechnut jako svědek.

Bez významu není ani to, že kárně obviněný si s JUDr. Miladou Šámalovou tyká. Kárně obviněný soudce proto navrhl, aby členka kárného senátu JUDr. Milada Šámalová byla pro svůj poměr ke kárnému navrhovateli, jakož i ke kárně obviněnému soudci, z projednání věci vyloučena.

Ve vyjádření ze dne 17. 9. 2014 členka kárného senátu ve věcech soudců JUDr. Milada Šámalová k námitce podjatosti sdělila, že skutečnosti, které uvedl kárně obviněný ohledně jejího působení na Krajském soudu v Ústí nad Labem, jsou objektivními skutečnostmi, neboť na tomto soudu působila jako soudce až do konce roku 2002. K osobě navrhovatele tohoto kárného řízení uvedla, že nejsou přátelé v soukromém životě, jsou však dlouholetými kolegy z doby společného působení jako soudců a později i soudních funkcionářů u jmenovaného krajského soudu. Kárně obviněného zná ze svého dřívějšího působení na trestním úseku téhož soudu, od doby svého přidělení k Nejvyššímu soudu však neměla důvod se s ním setkat vyjma školicích a zcela výjimečných společenských akcí. Dále uvedla, že ke kárnému navrhovateli má vcelku blízký vztah, který by ji podle jejího názoru při rozhodování neovlivnil, ale mohl by pochybnosti o její objektivitě vzbuzovat. Pokud jde o vztah ke kárně obviněnému, konstatovala, že se vždy jednalo o vztah ryze pracovní, ale i přesto připouští, že zejména ze strany kárně obviněného, by mohl být vnímán jako neobjektivní zejména proto, že byli po určitou dobu vůči sobě v pozici nadřízeného a podřízeného. JUDr. Milada Šámalová proto uzavřela, že v daném případě mohou existovat pochybnosti o její nestrannosti, pokud by v předmětné věci byla členkou kárného senátu.

První věta § 10 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů s odkazem na § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), stanoví, že „na vyloučení člena senátu z projednávání a rozhodování věci se přiměřeně použije ustanovení zvláštního právního předpisu“. Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“. Toto ustanovení se tedy přiměřeně použije rovněž v situacích, kdy je namítána podjatost člena kárného senátu Nejvyššího správního soudu, zde soudkyně vystupující v pozici zástupkyně předsedy tohoto senátu. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. musí účastník námitku uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl (tato podmínka byla v daném případě splněna). Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce (přisedícího) rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud.

Rozhodnutí o vyloučení soudce (přisedícího) z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Problematikou podjatosti soudce se opakovaně zabýval Ústavní soud. Např. v nálezu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05, konstatoval, „že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti“ (srov. též nálezy sp. zn. I. ÚS 167/94 ze dne 27. 11. 1996). V uvedeném nálezu však zároveň uvedl, „že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto; nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z hmotněprávního rozboru

pokračování

skutečností, které k těmto pochybnostem vedou.“ Ústavní soud v tomto svém nálezu také poukázal na skutečnost, že rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci (*personal conviction of a particular judge*), objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (*guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect*). V této souvislosti Ústavní soud citoval rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. 4. 1994, *Saraina de Carvalho proti Portugalsku*, stížnost č. 15651/89 (česky in: Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu Xi/1997, str. 20); a rozsudek téhož soudu ze dne 20. 5. 1998, *Gautrin a další proti Francii*, stížnost č. 21257/93 (česky in: Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 4/1998).

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by soudce mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech (předně pokud byl by dán zájem soudce na výsledku věci). Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem (popř. je-li soudcův vztah k účastníkům, eventuelně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský), může jít také o vztah ekonomické závislosti.

Kárně obviněný soudce spatřuje důvod podjatosti soudkyně kárného senátu v tom, že se JUDr. Milada Šámalová s ním a s kárným navrhovatelem velmi dobře zná z dlouholetého působení jak kárného navrhovatele, tak i soudkyně, a ostatně též kárně obviněného soudce u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Tyto skutečnosti JUDr. Milada Šámalová nepopřela, naopak uvedla, že ke kárnému navrhovateli má vcelku blízký vztah, a v podstatě má pochopení pro pocity kárně obviněného soudce, že už jen tato skutečnost může vzbuzovat pochybnosti o její objektivitě. Z tohoto vyjádření JUDr. Milady Šámalové, jež bylo výše podrobně reprodukováno, Nejvyšší správní soud dovozuje, že zde existuje nejen osobní přesvědčení soudkyně o tom, že vzájemné vztahy zúčastněných mohou vzbuzovat u kárně obviněného pochybnosti o její schopnosti rozhodovat v jeho věci nestranně, ale že i objektivně mohou vyvolávat legitimní pochybnosti, zda se zřetelem na její poměr k věci, tedy nejen k účastníkům řízení, (kolegiálně přátelský vztah ke kárnému navrhovateli) ale i k instituci, které kárný navrhovatel předsedá (Krajský soud v Ústí nad Labem), je dán důvod pro její vyloučení z projednávání a rozhodování této věci.

Jak již bylo výše zdůrazněno, nestrannost soudce (zde členky kárného senátu) se zkoumá jednak ze subjektivního a jednak z objektivního hlediska. Subjektivní kritérium vypovídá o osobním přesvědčení soudce, objektivní naproti tomu svědčí o tom, že soudce skýtá dostatečné záruky vylučující jakékoliv legitimní pochybnosti v tomto ohledu. V nynějším případě jsou naplněna obě zmíněná kritéria zavádající důvody pro pochybnost o nepodjatosti [objektivní kritérium je přitom třeba považovat za rozhodující - srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01].

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že okolnosti, které podmiňují výjimečné použití institutu vyloučení členky kárného senátu, jsou v posuzované věci splněny. Proto podle § 8 odst. 5 s. ř. s., ve spojení s § 10 zákona o řízení ve věcech soudců tedy rozhodl o tom, že členka kárného senátu, zástupkyně jeho předsedy, JUDr. Milada Šámalová, je vyloučena z projednávání a rozhodnutí v kárné věci vedené u Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného pod sp. zn. 16 Kss 5/2014.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová